

J E L E N K O R.

49. szám.

Pest, szombat Junius 18.

1836.

Foglalat: Magyarország (kinevezések; varasdi új tisztakar; ló-nemesítés; m. tud. társaság és elegy.) Ausztria. (a' francia hgek bécsi mulatása.) Anglia (O' Connell Ipswichben; alsóházi ülések majus 31 's jun. 15-én; Northon lord; londoni pénz-szükség; braunschweigi hgek Londonban.) Franciaország (követ-ház ülései és elegy.) Németország (szász király J. boroszlói gyapju-vásár; egyveleg.) Spanyolország (majus 23 — 25-iki ütközetek; Cordova Madridban; Passages bevétele; kir. rendelmények 's a' t.) Portugália. Törökország. Moldva- és Lengyelország. Gabonaár. Pénzkele. Dunavizálla.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Varasd sz. kir. városnak, e' f. h. 6ikán Bedekovich Tamás kir. tanácsnok ur elnöksége alatt tartott tisztválasztása következtében, az újdun választottak ezek: bíró Rizman Ferencz, polgármester Staudinger János, kapitány Todt József, főjegyző Gvozdanovich János, aljegyző Melencovich; főügyvéd Kupak Ferencz; alügyvéd Egersdorfer József; árvák-atyja Kollarich Ferencz; pénztárnok Antaver Aloiz. ellenőr Vagyon N. új 40nes kül-tanácsbeliek Busán, Markich, Halter, Lopich, Piszachich, Czah, Perko és Schaubauer uu.

Majus 14-iki legfensőbb határozata szerint 6 cs. kir. folsége a' pesti magyar kir. Egyetemnél a' Physika, Mechanica és Gazdaság-tudomány oktató segédévé Sztanojovich Lázárt nevezte ki.

Pekelniken a' kereskedési vám- és 30ad-hivatalnál megürrült perceptori hivatalra Kovács Ferencz Podvilken volt helyettes ellenőr; Suchahorán szinte a' határszéli vám- és 30ad-hivatalnál megürrült perceptorságra Schuly Imre eddig Tarnopolban a' kam. járulékok kerületi pénztára tiszte nevezetett ki.

A' m. kir. udv. Kamara az alföldi kerületi bányaszéknél megürrült iktatói hivatalra Tomházy Lajos kir. kam. számvívó bányászati ispánt; — a' besztérczebányai törvényszéknél megürrült helyettes jegyzőségre Havas András kir. kam. kebelbeli conc. practicanst; — a' bányásági bányá-igazgatásnál megürrült 2ik irnokoságra Szajbély János 3ik irnokot; — Sóváron a' felügyelői hivatalhoz tisztirnokká Bischitzky Antal helybeli fölmérési irnokot 's helyébe Weinzierl József ugyanottani szállítási mázsást, 's végre ennek helyébe Martinyi Ferenczet nevezte ki. (kir. kam. tud.)

Tek. Pest vmegye közgyűlése a' marhahus fontjának árát 14 vtó król 12re szállítja.

Több helyről égi háborukról tudósítatunk. Egerben egymásután két nap u. m. jun. 5ikén 's 6ikán ütött le mennykő, első nap a' minorita szerzetesek tornyába 's más nap a' „szarvas“ nevű vendégfogadóba, melly utóbbi helyen egy napszámot is félholtra sujtott. Pozsonyban 12ikén több ízben megújult a' förgöteg, mennykővek hullottak 's a' szomszéd Rócsén egy illy villám-gyújtás által 14 ház égett hamuvá.

Békes vmegyében Vésztón f. h. 6ikán halt meg egy 105 éves kort ért zsellér Fehér Mihály. Termetre igen sovány, különben egészséges ember volt 's betegségéről soha senki sem emlékezik. Végső 3 napjait kivéve mindig maga erejéből járhatott, egy hónappal pedig halála előtt még jó étvágygyal és csöndes álmokkal dicsekedett. Maradékai közt 4 első, és 2 második unokát számlált.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG' junius 6. 1836. — I. A' könyvtár számára beadattak Gorove László l. tagtól „Gyula vára és városa“ Komáromi Miklós által (Nagy-Várad 1834); 's egy névtelen hazafőtől; A' telkelő m. nemesség számára készült regulamentum hét kötetben (Pest, 1800). II. Szmodics János gelsei pleb. beküldé kéziratban levő cigány grammatikáját és szótárát, mellynek azon végre kívánta a' társaság beküldését, hogy készületül a' nagy szótárhoz, ezen nyelvel is összehasonlíthassa a' magyart. III. Előterjeszté a' titkok Kiss József szombathelyi kispap pótlékait 's észrevételeit a' társaság által kiadott philosophiai — Déghy István, ugyan szombathelyi nev. papéit a' matematikai műszótárhoz, és Zsivora György l. tag munkálait a' most készülő törvénytudományi műszótárhoz. IV. Kállay Ferencz és Vörösmarty Mihály r. tagok előadására d. Mahovszky József gyökérnyomozó-szótári mutatónyinak a' Tudománytárba fölvétele határozatott. V. Tacitus munkái két rendbeli fordítása vizsgálat alá bocsátatott. —

Lónemesítés. Többen egyesültek múlt évben, öt angol mén megvásárlása végett, mint az, ezen 's más hírlapokban is jelentve volt nem egyszer. Fő céljük az vala 'öt derék ménnel gazdagítani' honi lótenyésztőt 's nemesítőt törekedésiben, 's ez okbul gazdálkodási alapra állítván az egészet, e' ménnek négyét díjzítés mellett hágtására, az ötödiket pedig ideig óráig versenyfutásra szánák. A' szerencsés következtetés megfelelő várakozásiknak; mert midőn költségeik illó kamatját kipótolta a' négy első ménnek hágtása, az ötödik pedig (Twatty) mind Bécsben mind Pesten felmulá minden versenytársát: a' hon is nyert jó számú vemhes kanczákkal, mellyek ivadéka jeles leend, 's egy olly derék ménnek kitapogatásával, mellynél külön az országban aligha van, 's mellynek valódi becse Britanniában, hol többszer de mindig nyavalygós állapotban lépett pályára, ismétlenül maradt. 'S így midőn a' lótenyésztés kifejtése körül ismét egy kis előre lépés történt, az egyesültek is — vállalatukat haszonra, ezen egyedüli tartós gazdasági alapra, építvén, mellyben részesültek is — azon állapotba vannak helyezve: ismét és ismét olytatni szándékukat, 's minél több és több helyes mént szerezni a' hazának. Mit azonban hogy teljesíthessenek, szükségessé mindenek előtt az említett öt ménen részint vagy egészen tulajniok. Es ez csupán ez okbul im közhírül adják, hogy az itt következő öt mén eladandó, 's pedig Twatty 6000, Ostrich 4500, Lottery 3500, Hartonian 3000, Monreith 2000 pengő forintért. Az első m. Szapáry Antal gr. gondja alatt Parndorfon áll, 's a' második m. Szapáry József gr.

gondja alatt Fegyverneken létez. A' harmadik nm. Keglevich Gábor gr. gondja alatt Nagy-Kátán látható. A' negyedik m. Orczy György báró gondja alatt Új-Szászon áll. Az ötödik végre t. Mayerffy X. Ferencz gondja alatt Pusztasz. Lőrinczen van; 's e' most említett négy ur, leveleit Pesten szedi. Ha kinek tehát vásárló szándéka van, méltóztassék a' fentidézett uraknál jelenteni magát, csakhogy e' f. évi sz. Mihály napja előtt; mert ha az öt mén addig el nem adatik, ismét a' vállalkozók hasznára fog hágni vagy futni. Pest, jun. 15. 1836.

A' vállalkozók nevében
Gróf Széchenyi István
mint részvényes társ.

A U S Z T R I A.

Bécsből Junius 2ról az Allg. Ztg. következő levelet közöl: A' francia hgek Bécsben jól mulatták magokat. A' császár személyesen meglátogatta őket, 's majd mindennap hivatalosak voltak az udvarhoz. A' császár névnapiján Schönbrunnban ebédeltek, valamennyi családtag jelenlétében. Másnap pedig Badenben Károly főhgnél. Délután Baden regényes vidékeit látogatták meg, 's onnan Beslauba mentek, melly Geymüller pénzváltóé. Tegnap (jun. 1.) tiszteletükre kiállott az egész őrség, mintegy 8000 ember, 's a' vártéren tisztelkedett, hová a' hgek már 9 órakor megjelentek francia tábornok köntösben 's a' becsületrend szalagjával. Szintgy fogadák a' diplomata kart is, 's így voltak a' Metternich hg. adta táncmulatságon is. Miután a' hgek a' seregek homloka előtt ellovagoltak, megállottak a' vártér közepén 's a' sereget csapatonként ellépették maguk előtt. Innen a' csász. lakba tértek. Estve az ottani színházban voltak jelen. Ma (jun. 2.) reggel a' Lobkovitz palotából nézték az urnapi fényes menetet, estve Eszterházy hg. hangversenyét Mariahilfen látogatták meg. Ünneplések váltogatják egymást itt 's még tán sokáig lesz végök, mert nem sokára megint a' nápolyi királyt várják. Orleans hg. nem jól érezvén magát, 11^{1/2}kor hagyta el a' mulatságot Ne-mours hg. valamivel későbbben. Mi az ünnepek alatt a' hgek figyelmét különösen magára voná, az annyi számos uraság magyar gazdag öltözete volt; 's valóban kétségen túl sajtászerű tekintetet nyújt is az, 's minden idegent meg kell annak lepnie.

A' császár és kir. parancsából a' szász király elhunytára 1836 jun. 11től fogva hét hétig udvari gyász fog viseltetni, és pedig az első négy hétben mély, az utóbbi háromban pedig félgysz. A' francia kir. hercegek junius 9én gr. St. Aulaire francia követnél ebédeltek. 10én bucsu udvarlásikat tettek 6 folségöknél 's a' cs. kir. család egyéb tagjainál, mire egyszersmind Schönbrunnban a' császári családdal ebédeltek. Junius 11én végre Klagenfurton, Villachon, Lienzen, Bolzenen, 's Veronán kesesztül Majland felé indultak el. —

A N G L I A.

O Connell fogadtatásáról Ipswichben következőt említnek a' lapok. Ipswich lakossága egy része tory vagy „kék“ 's ezek gátolni akarák az ünnepélyes fogadtatást. Az alkotványon megjelentet kábitó tetszés-kialtozással fogadák a' nép (15 ezer), mellynek megszűntével így szólott ahoz: „Ezen szives angol felkiáltásnak örvendek. E' diadalt nem vártam, 's tán meg sem érdemlettem volna, ha el-lenségitek sziveikből nem gyülnének (tetszés.) Én a' toryk iránt igen igen le vagyok kötelezve. (Kaczaj.) Tudjátok, miért? Mert hazugságot költenek rám, 's ez csak azt mutatja, hogy igazságot nem tudnak ellenem felhozni.“ Egy tory: „Hord el magad innen vissza Irlandba!“ O Connell: „Ember! ohajtanám, bár ott volnál, mint idegent, hazámban emberségesen fogadnának. (hangos tetszés.) Nottinghamban az utcákat ragaszlapokkal kenték be. (A' toryk röfögnek.) Én szeretem e' röfögést. Midőn a' toryk röfögnek, a' becsületes emberek szerencsések. Még több alkalmat ohajtok nekik röfögésre.“ Ezután felszólítja a' torykat, nevezék meg az időt 's helyet, mellyben ő az angol asszonyokat megpiszkolta volna. (Hangos tetszés a' reformerek közt, röfögés a' toryk közt.) „Aha, folytatja tovább, az én kékeim ismét. Hallottátok e' valaha, hogy egy irlandi, asszonyt bántott volna meg? (Hosszan tartó tetszés.) Gentlemanek, én azért jöttem, hogy igazságot kérjek Irlandnak az angoloktól, 's ha a' toryk jó-féle angolok, legalább meghallgatják védbeszédemet hazám ügyében. (tetszés; morgás a' kékek közt.) Nagy gonoszság, megtagadni azon férfitől a' kihallgatást, ki igazság mellett szól; de az ipswichi megvesztegető és megvesztegetett toryktól természetesen mást nem várhatni. (Harsogó tetszés 's kaczaj; a' kékek kiáltanak: „Gyalázat!“ E' csoportban valaki van, ki nem örömet hall a' megvesztegetésről. („Takarodjál Irlandba, hol 20 ezer ft st. jövedelmet húsz.“ Nagy zúj) Erre azt kívánja, hogy az irlandiak egyenlő lábra állíttassanak az angolok és skótokkal. „Az angolok úgymond és skótok megnyerték hatóságik javítottását, 's mi irlandi nép, mint a' lordok állítják, nem vagyunk arra méltók! De kérdelek henneteket, midőn Waterloonál a' harc

elhatározása ingadozott, mondotta é akkor Wellington az irlandi katonának, hogy méltatlanok az első sorban harcolásra? kérdem mondotta é azt? (Hangos kiáltás: „Nem! nem! 's tetszés.) — Smith kapitány (a népcsoportban): „Nem volt e hajóeregünk az utolsó háboruban irlandi legényekkel megrakva, 's nem voltak é sereginkben irlandiak?“ O'Connell (Smithhez.) Ön olyan jó reformer, a' minót csak látni ohajtok. Önnek becsületes arca tetszik nekem, de hallgasson, kérem, míg beszédem végzem. Ön derék pajtás Smith János bácsi, én ismerek Önt. (Kaczaj). Midőn Nelson Trafalgnárnál az árbocra ezt szögezteté: „Anglia azt várja, hogy mindenki kötelességét tegye“ Iparancsolá e akkor a' földéről az irlandi hajóslegényeket és katonákat? Nem! szintazon folyamba ömlött az irlandi vér az angolal. De az irlandiak polgári harcokban is mindig az angolok oldala mellett vívtek. Szintez történt most a' britt katonaság legjobb a' világon. (tetszés.) 'S mondották e az angol katonák irlandi bajnoktársikhoz: „Vissza! nem vagytok méltók velünk harcolni!“ (Nem! Nem!) 'S így legyen hát mindörökké 's bár a' két országot egybekötő kapocs mindegyre szilárdabb és szilárdabb legyen! (harsogó tetszés.) Felszólítá ezután a' népet, hogy politikai erkölcsi egyesületeket képezzon 's a' megvesztegetésektől ovakodjék 'sat.

Az alsóházban majus 31kén a' kincstár kancellárja a' kormány részéről indítványt tett, hogy a' zsidók felszabadítására a' kormány által behozott törvényjavaslat iránt biztossággá változzék a' ház; 's ez indítvány az angol parlament diszére 70 szóval 19 ellen elfogadtatott. Feszülten várják, mikép fog az a' biztosság kezei alul kiszabadulni. Annyi bizonyos, hogy miután Európa műveltebb országiban mindenütt többé v. kevésbé föl van már a' zsidóság polgárilag szabadítva, az angol parlament attól a' statuspolgárságot annál kevésbé fogja megtagadni, mivel szilárdon áll előttük azon elv, mellynél fogva valláskülönbség a' statuspolgári jogok kiosztásában különbséget nem szülhet.

Az alsóházban maj. 31én következő jelenet fordult elő: A' ház költség-biztossággá változván, a' nyilvános statusintézetek költségei forogtak fen, 's az angol nemzeti muzeumra 25,160 ft st. kívántatott. Hume sajnálkozását jelenté, hogy e' nemzeti nagyszerű intézet vasárnapokon nincs nyitva, 's ez által a' dolgozó osztályok, mellyek szinte adakoznak fentartására, használásában kevés részt vehetnek. Spring-Rice azt felelé, hogy ha a' muzeum vasárnap kinyitátnék, számos személy (a' muzeum szolgáji) meggátolátnék az egyháza meneteltől. Fölkelt erre Agnew Sándor 's a' muzeumnak vasárnapokon megnyitását kívánó minden indítvány ellen szegülését nyilatkozta. Freemantle pedig azzal toldá, hogy a' muzeum példáját több más intézet is követné. Erre felkiáltott Hume: „A' tisztes baronet (Agnew) nem képviselője az ország többsége erkölcsi érzelmének. Vannak más vasárnapi mulatságok, mellyek a' nép erkölcsiségét inkább sértik, mint a' britt muzeum meglátogatása.“ Freemantle: „Nyakasság bélyeges vonása a' middlesex-i tisztes tagnak (Humenak)“ (halljuk!) Hume: „Meglehet, hogy más nézetű vagyok, mint az igen tisztes baronet; de az nem annyira nyakasságból ered, mint az igen tisztes baronet ostobaságától. (halljuk! halljuk! rendre!) Én a' rendet nem sértem meg; az igen tisztes baronet nekem nyakasságot lobbantott szememre, jogom van tehát neki ostobaságot hánynom szemére. Azonban a' mérséklet korlátin nem akarok túllépni 's a' t' Ezen tétel iránti szavazás elhalasztatott.

Az alsóházban június 1én Morpeth lord az irlandi egyházi-törvényjavaslat 2dik felolvasatását hozá indítványba Ekkor Stanley lord előadá az ő törvényjavaslatát, mellyel Irlandban a' tizednek telek-bérré változtatását sürgeté, 's az egyházi jövedelmek helyesb felosztatását szándékozik eszközölni. A' tized átváltoztatására nézve megjegyze, hogy abban e' másítás miatt száztól 25 engedtessek el, 2½ pedig a' behajtásra rovassék. Az egyházi jövedelmek felosztatására nézve pedig azt mondá, hogy azon helységekben, hol az egyházi jövedelem 500 ft. stgre megyen, vagy a' lélekszám nem több száznál, több plebaniát is összekapcsolhatni, bár mennyire megyen is ez utóbbiakban a' jövedelem, ez osztályban pedig a' jövedelmet 300 font sterlingig is lejjebb lehessen szállítani, de kevesebbre nem. — Az ily leszállítások által megtakarítandó pénzt pedig plebaniák 's egyházak építésére 's javítására, vagy pedig csekélyebb jövedelmű lelkészek fizetési szaporítására kíváná fordítatni az egész Irlandban imígy összesítendő jövedelemből. Azonban falun 300 font sterlinget (3000 p. f.) a' plébános fizetése ne haladjon meg, városban fölmehet 400 — 500 fra. is. Russell lord ez indítvány- előterjesztésnek ellenszeggült csak azért is, hogy az elsajátítás elve nem foglaltak benne, mire pedig magát a' ház lekötözte. Legújabb hírek szerint Stanley ezen indítványa, miután három napig folyt fölötté a' vitatás, végre jun. 3án éjjel 300 szóval 261 ellen félrevetett.

A' Times szerint Norton lord, becsülete sérelmét keresi Melbourne lordon jun. 19 vagy 20án indítandó pörrel a' nyilvános törvényszék előtt 's mint vádló, hírnél fogva, 10,000 ft. sterling kárpótlást kíván; de mikép kívánhatni ott kárpótlást, vagy inkább mikép elégülhetni meg azzal, hol becsület van meg sértve? 'S ha kárpótlás itt annyit tesz, mint bírság, vagy pénzváltás, meg nem foghatni, mikép követelhetni többet vagy kevesebbet e' czim alatt, mellynek a' törvény által, mint büntetésnek, szorosan meg kellene határozva lennie. Vagy tán másféle büntetése is van a' férfi-

becsület sérelmének, 's e' büntetés kikerülése 's bizonyos pénz által eszközözendő kiegyenlítése a' felek alkujára van bízva? —

Az angol bank kamatlába négyre fog tétetni száztól. — Londonban most nagy a' pénzsűkség, mit onnan magyaráznak, mert Bengálba 's Keletindia egyéb tartományiba sok 's tetemes kereskedési vállalat tétetik. A' keletindiai társaság e' munkálatokra több hét óta legalább egy millió font sterlinget kapott már, mellyet szokása szerint pénztárában tartóztat, 's azt ez által a' keringésből kizárja. E' fölött sok aranyat visznek ki Éjszakamerikába, minthogy ott nagyobb 's magasb kelete van. Mulgrave gróf majus 27én ismét visszatért Dublinba. III. Vilmos fölröpített szobra jun. 4én Dublinba ismét felállítatik, melly alkalommal ott a' legjelesb toryk összegyűlendnek. Mondják, Cambridge György is szándékozik ott megjelenni. — A' Globe szerint az uralkodó Braunschweigi hg Londonba érkezett, 's Burlington fogadóban szállott meg 5 vagy 6 hétig mulatandó Angliában. Egy úttal azt is jelenti e' lap, hogy Braunschweigi Károly hg is megérkezett Londonba. Ezek mind rokonai a' királynak. A' toryk sehogy sem akarják elhinni, hogy a' ministerium nem fog megváltozni, 's azon körülményből, hogy Brougham lord Spencer gróft meglátogató, új gyanút meritenek régi meséjük gyámolítására. —

Newross város Irlandban 100 font sterlingben ajánlkozott fogadni, hogy falai közt rejti a' legszebb irlandi nőt. Az ajánlatot elfogadta egy newryi fiatal ember, ki magát kilencz dáma képviselőjének nevezi, 's azt állítja 100 font sterlingre, hogy ő Newry város egyetlenegy utcájában három nőt mulat elő, kik közül a' legkevésbé szép is olly szép virágszál, hogy a' newrossi híres dáma ahhoz képest csak bogácskóró 'sat. —

FRANCZIAORSZÁG.

Egy párisi levelező az Allg. Ztgban majus 30ról nevezetes dolgokat fődöz fel, mellyek a' francia hgek szárazföldi utazásai által még nagyobb jelentést nyernek. — Azt beszéli. t. i. hogy Algierből jött levelek szerint ott nagy a' bosszankodás az angolok ellen, mert azt tartják, hogy az arabok angol fegyverrel voltak fölkészülve, azután pedig azon hiedelmét mondja, mintha Granville lord az angol követ Párisban a' fr. ministerekkel egészen meghasonlott volna. sat.

A' követház ülésében majus 31én a' külministerség költségei jöttek vitatás alá. Mindjárt első lépett föl Fitzjames herceg, 's a' törvényjavaslatot, melly az illető költséget kíváná, keményen megtámadta, szemére hányván a' ministeriumnak, hogy Spanyolországban Franciaország érdekeire nem ügyeltek 's azon országot egészen Anglia befolyása alá eresztették. De egyszersmind világosan megvallotta, hogy ő don Carlost pártolja, okát azonban természetesen tanácsosnak tartotta ki nem mondani. Sőt mi több, arról is vádolá a' ministeriumot, hogy még Oroszországban sem vigyázott a' francia érdekekre, 's azokat ottan több tekintetben legnagyobb veszélyeknek tette ki. A' spanyol szabadelmüket a' miatt vádolta, hogy a' francia republicanusokkal egy kézre dolgoznak. — Továbbá hevesen ostromlá Anglia külső politikáját, mellyet nem egyébrek állított, mint kereskedését terjeszteni vágyó szándéknak. Émlité, hogy e' politika ellen a' juliusi zendülés óta semmi lépés sem tétetett, sőt a' francia ministerium inkább angol kézre dolgozott. Dicsérte azután, hogy azt XVI. Lajos korlátok közt tudta tartani, 's hogy még Napóleon is jobban értette a' francia érdekek védelmét, mint a' mostani kormány. E' heves megtámadásra felelt Thiers 's megfejté, hogy a' francia kormány fő politikája a' juliusi zendülés óta a' köz béke-fentartás volt; mellyel szerinte szoros összeköttetésben állott a' juliusi zendülés bátorsága 's méltósága. „Nevezék azt bár Önök, úgymond félelem, vagy justemilieu politikájának, mi e' kifejezéseket mind elfogadjuk, 's a' dolgot dicsőségünknek tartjuk. Csak a' béke biztossághatá revolutiónkat. Azok, kik e' zendülést egész a' respublicáig akarák üzni, vagy kik a' respublicán keresztül legitimitásra akartak visszatérni, természetesen a' béke eszméjével nem barátkozhattak meg. De minket e' szavalások nem zavartak meg, 's a' béke elveinél, 's mérsékletnél maradtunk meg. A' következés meg is mutatá, hogy igazunk volt. A' béke gondolatánál szemünkbe szökött, mint ezt most bizvást kimondhatjuk, hogy midőn a' kormány Európában szette-kinte, köz bizalmatlanságra talált. Noha Franciaország ki volt híva megtenni 's végrehajtani fölséges juliusi zendülését, 's e' zendülés csak a' nemzett igazság nagy tétele volt, még is igen észrevehető volt a' nagy bizalmatlanság Európa kormányinál. Mind-ezen ellenséges nemzet közt egyet lehet megkülönböteni, melly elvei által közelebb állott hozzánk, 's nagy vonalmat mutatott irántunk; mert Angliában radicalok, whigek és toryk egyiránt kárhóztatták a' juliusi rendelményeket. E' fölött Anglia épen akkor reformra törekedett. Végre a' nagyszívű angol nép sem rejte el azon kedvező 's élénk benyomást, mellyet az alkotmányos szabadságát kába zsarnokság ellen védő nép látványa gerjeszt benne. Világos vala, hogy mérséklettel szövetséget kelle nyernünk, 's az angol szövetség a' juliusi zendülésre nézve elhatározó vala. Gyűlölségről szóltak, melly Franciaország és Anglia közt századok óta forronga. Én tagadom az örök gyűlölséget e' két nép közt. 'S ha csakugyan létezett e' gyűlölség, nem dicsőségünk e, hogy kiirtottuk azt? 's a' t.

NÉMETORSZÁG.

Antal, a' szász király, jun. 6án délelőtt 11½ órakor Pillnitz kastélyban meghalálozott. Ugyanazon nap hirdetés tétetett

közre, mellyben Fridrik August, a' megholt király testvérének fija, királyszékbe lépését adja hírül, miután az eddig uralkodott Antal király halálát jelenté. Fridrik August, Maximilian vagy Miksa szász herceg fija, már 1830 szeptember 13a óta együtt-uralkodó volt az elhunytal. Atyja, úgymint Miksa hg, pedig szintazon napon, 's azon oklevélben, mellyben Antal őt együttországglóvá nevezte, lemondását nyilvánítja a' szász koronáról, melly öröklés utján rá vala szállandó. A' hirdetésben ezen oklevél is említettik.

Junius 3káról a' boroszlai ujság ezt írja az ottani végbe-ment gyapju-vásárról: Mult őszi krízis után a' gyapju-kereskedés lassan lassan ismét szilárd fordulatot vón. Azok, kik ama' lanyhaságot jutalmas bevásárlások által használni tudták, a' legjobb sikerrel láták munkájokat ádatva; mások, kik állhatatos elszántsággal várakoztak, szinte jutalmokat vevék, mert az előbb megvetett gyapju-halmazok ismét keresőkre találtak 's az ár szemlátomást nagyob-odott. Angliából is ugyan ez időben kedvező hírek jöttek; tete- mes szállítások a' spanyol táborok számára becsét adtak a' közön- séges gyapjunak, 's minthogy illy fajtából legtöbb volt eladatlan, méltán örülni lehetett a' változásnak. Angol kereskedők egész té- len át tartózkodtak nálunk, 's ezek vásárlatai következtében janu- árban már a' sziléziai gyapjuk tárai egészen üresek, a' lengyel egynyiretű finom féléké pedig majd fogyton voltak. Illy ép és szilárd folyama a' kereskedésnek, nem hibázható el a' kénkédők figyelmét a' jövő nyírésre fordítani, 's egy ausztriai köz ismételteségű kereske- dő-ház legelső lón, melly új szerződéseket kezdé kötni a' szil- éziai juh-tenyésztőkkel olly sikerrel, hogy apróbb kereskedők ké- sőbb igen szép ráadással változtaták az alkukat magukhoz. Követte az ausztriai egy berlini ház nem kisebb buzgalommal, ezt ismét más több ugyancsak berlini, 's ugy végre a' miénk. Így történt hogy martzius havában már mintegy 15,000 mázsa sziléziai gyap- ju volt előre bevásárolva olly tehetősek által, kik nem könnyen es- nek kénytelenségbe a' fölszedett mennyiségen ismét tudadni. A' te- nyésztő urak e' körülményhez képest rugtatni kezdék követelé- seiket, mi az adás vevést némileg megakasztá, ezt pedig állóvá tevék az angol kereskedési lanyhaságról jött tudósítások. Ezen ál- lapot tapasztalható volt különösen aprílben, midőn Londonba egy- szerre 6565 köteg (egy köteg mintegy 3 mázsa), Hullba pedig 5121 köteg gyapju (melly közt 3015 köteg németországi vala) vitetett be 's az áris némileg megakadt. Hamburgban, majnai Frank- furtban és Lipsében azonnal látni volt a' megakadás jeleit. Ausz- triában az alkukötések még élénkebbül folytak; a' legnagyobb te- nyésztők mint hg. Eszterházy jó korán szerződésre léptek 's az ár folyást kecsgetető folyamban maradt volna, ha a' fenmondott angol tudósítások némileg utban nem állanak. Azonban boroszlai speculan- saink legvigyázóbb szemmel kísérik a' dolgokat és sziléziaim ki- vül más gyapjuhoz nem nyultak, mi oka lón, hogy bátran bevárhaták a' jövő vásár szüleményét. E' vásár az idén némileg később kezdő- dött mint egyébkor, mert a' majus első felebeli kemény idők miatt a' nyírés elkésven, a' szállítványok csak lassan érkezettek 's majus 25ikén a' vásáron 5000 mázsánál még nem volt több, midőn máskor ez időre már a' fél mennyiség szokott megérkezni. Majus 30ikaig ugyancsak mintegy 5 ezer mázsa adatott el hamburgi ke- reskedőknek 's belföldi gyártóknak; az angol kereskedők igen tar- tózkodtak. A' folyvásti esőzés csak nevelé ezen lanyhaságot; a' kereskedők nagy része otthon maradt; az átázott gyapju sokkal a- lábbvalónak tetszett, mint valóban volt. Mind a' mellett az ismére- tes hitelű tenyésztők gyapjai azonnal megérkezés után 8—12 tal- lérrel drágábban adattak el, mint előbb. Junius 10jén a' vásár sok- kal élénkebbre fordult 's ezen egyetlen nap több kelt el 10 ezer mázsánál; más nap szinte tartott ezen kelet, de némi szállottabb áron, úgyhogy ez napon a' tavalyi árhoz képest már csak 4—5 pCent volt a' különég. A' sziléziai két nyiretű igen kapós volt; némelly igen nemes fajtak azonban nem dicsekedtek illő méltatás- sal. A' vásárra hozott egész mennyiség 48,928 mázsára 's 28 fra ment, ezen summában sziléziai volt 32,762 m. 80 fut., poseni 13,306 m. 55 fut., galicziai 2187 m. 55 fut. cseh 410 m. 60 fut. ausztriai 260 m. 18 fut. A' tavalyi tavaszi vásáron 52,302 mázsa volt, 's következőleg több mint az idén 3374 mázsával és 70 futtal. Ezen körülmény megegyezik azon közös panaszsal, hogy az ideí nyi- rés sulyban kevesebbet adott a' tavalyinál. Ezen vásár előtt hozzá- vetőleg a' lábón eladott gyapju mennyisége mintegy 15 ezer mázsá- nyi lehetett, mellyből ezen vásárra igen kevés hozatott. Az árok következők valának: sziléziai egynyiretű igen finom electoral 135—155 tallér; — finom 105—115 t.; — közép finom 95—100 t. középebb 82—95 t., — sziléziai kétnyiretű igen finom 85—92 t., finom 82—84; közép 75—80; közönséges 70—75 t. bárány- gyapju igen finom 112—120 t., közép-finom 100—110; közé- pebb 85—100, közönséges 70—80 t. aljas sziléziai 65—76 t., — lengyel gyapju egynyiretű első fajta 95—100 t., finom 80—90; közép finom 70—75; közönséges 60—65; aljas 50—60; raczka 18—25 t. Mi a' külföldi vásárlók számát illeti, volt e' vá- sáron idegen nagykereskedő 165, izraélita gyapju-kereskedő Po- senbul 120, Sziléziaiból 69, ezenkívül gyártó 262.

A' görög király majus 29én este 7 óra felé csak ugyan megérkezett Münchenbe, hol őt a' hivatalosan kirendelték nagy örömmel fogadják. A' koronahg. Kufsteinig elébe kocsizott. Mün- chenbe mentekor a' köz örömet a' katonaság fegyver-zöreje, ál- gyuk durrogása 's harangok zúgása jelenté.

Stuttgardból írják, hogy a' követházban a' nyugpénzek voltak vita

alatt. A' nyugpénzi mennyiség évenként 650,000 fetot tesz, melly közt szerződés szerint évenként kevesbülő 178,000 ft. foglaltatik. E' törvényjavaslat többek által megtámadtatott, a' mire heves vi- ta eredt azon kérdéstről: valljon a' követház bocsátkozhatik e az egyes nyugpénzek rostálásába, vagy pedig csupán az egész nyugpénzi mennyiségébe? Többek ellenmondása után a' kamara 63 szóval elfogadá az egész javasolt nyugpénz-mennyiséget. —

S P A N Y O L O R S Z Á G.

A' május 23iki már említett ütközetről, melly Cordova és Latorre Simon közt Salviaierra körül történt, igen különbözők a' tudósítások christino és carlosi külfök után; mindenik fél szokás szerint magának tulajdonítja a' dicsőséget. Máj. 24én új ütköz- tet történt a' két fél közt Salinasnál, mellyben a' christinók verettek meg. Mindkét ütközetre az adott okot, hogy Cordova Salviaierra, S. Adrian, Salinas, Aranzazu 's egyéb helyeket, vagy is az e- gész carlosi vonalt fenyegeté. 22én benyomulván Salviaierába. on- né 23án vizsgáló csapatot küldé Aranzazu felé, Onatetol egy lieu- nyi távolságra, 's akkor történt az első ütközet Latorre Simonnal, ki czombján megsebesült. 24én Salinast akará Cordova megtámad- ni; de vállalata nem sikerülhetett, mert a' carlositák nagy vitézség- gel álltak ellen, 's Cordova kénytelen volt Escoriazába vonulni vizs- sza, hol 25én az éjet tölté. — Evans gen. a' majus 5én elfoglalt helyzetből egy lépésnyire sem távozott; 's 12000 emberével foly- vást St. Sebastianban ül. — Cordova ez utóbbi mozdulata egészen hasonló ahoz, mellyet ő már több ízben próbált, de mindenkor sikeretlenül. — Carlosi tud. szerint a' christinók vesztesége máj. 22—24 napjain többre megy 3 ezernél; a' carlositáké alig 500ra. Mind e' hír azonban még nagyobb bizonyosságot kíván.

Cordova távolléte alatt, ki máj. 30án este fő hadi tisztikara egy részével Madridba érkezett, Espartero generalra bizaték a' fő- vezérség. Cordova jun 10ére váratik vissza. — A' hivatalos Ga- ceta de Madrid jelenté, hogy az új cortes aug 20ára, nem pedig mint előbb hirtelék, aug. 10jére van összehíva; 's hogy több kir. tisztviselő, kik követi sajátágukban a' ministerek ellen szavaztak, 's ezek közt Cardero, hivatalát veszté. — Hire van Madridban, hogy Cordovát Rodil, Minát Manso fogná hivatalában fölváltani. — Malagában több rendű hírlapot, melly Mendizabálnak ellenzője volt, megégettek. Az angol ellenzéki lapok. p. o. a' M. Post és M. Herald, úgy vélekednek, hogy a' spanyol ministerváltozást egyedül francia ud- vari cselszövénynek tulajdoníthatni, mellynek célja nem egyéb volt, mint Anglia befolyását (minek Mendizabal olly kitünőleg kedvezett) francia befolyással cserélni föl Isturiz kormánya alatt; oka pedig, hogy azon demokratai, népszerű és szabadelmű irány, mellyet Men- dizabal a' britt kabinettel egyetértőleg minden tettében követett, 's mellyet Lajos-Fülöp utál és retteg, illy módon meggátoltassék további terjedésében.

Jun. 3iki Moniteur azt írja, hogy Saragossában a' rend 's közbéke helyre állott. A' királyné fölszólítása, mellyet az egész nemzethez kibocsátott, jeles sikert eszközle ott. 27én összegyül- vén a' nemzeti őrség tisztei rendfentartási szándékjokat jelenték ki, 's erős akaratjokat elnyomni minden ellenséges mozgást a' jelen ministerium ellen. — Cordova Madridba hivatott a' ministerekkel ta- nácskozásra, 's ezért fölhagyván szándékolt hadi mozdulatait, sere- gét Vitoriaába téríté vissza. Eguia, használni akarván távollétét, az angolok st. sebastiani vonalát megtámadá, de vitézül visszaveretett, 's 150 embert, 's köztük 12 tisztet, vesztett. Azonban, bármí szint adjanak is a' krisztinai hírlapok Cordova visszavonultának, a' carlositák csakugyan ugy nézik azt, mint saját győzödelmüket. — A' J. du Commerce szerint több procurador, a' cortes eloszolta után nyomban posta-lovakra ült, hogy a' tartományokban ollyas valamit kezdjen, a' mit O'Connell szokott a' maga honában, „nép-izgatást.“

Evans gen. tudósításából, mellyet ez Passages bevételéről a' hadi ministerhez küldött, kitetszik, hogy máj. 28án reggel az Urumea folyam jobb partján fekvő erősegek elfoglaltatván, Passages is, ezen igen fontos parti hely, mellyet a' carlositák igen hosszas ideig birtak, nagy ellenállás 's veszteség nélkül bevételék. A' via- dalt reggeli 6 órakor kezdeték 30 álgyuval; Jaureguy osztálynok két csapatja nyitá meg azt, kit Chichester gen. és Fitzgerald ez- redes segítettek angol katonáikkal 's Owen őrnagy tengeri ereje. Az ellenség, elüzetvén első védhelyzetéből, Passages felé vonult vissza, de az ottani dombokról ismét elüzetett, 's a' vár maga is, az angol és spanyol egyesült tengeri erő segédhatásával, kevés idő alatt elfoglaltatott. Ez alkalommal 4 shaluppe 's egy goelette es- tek legénységestül a' győztösek kezébe. — A' kikötőben francia hajók levén állomáson, ostrom közben ezek is némi sérvet kaptak. — Carlositai tudósításokban számos keserű panasz van a' Vitoria- ba visszavonuló christinók kegyetlenségei ellen; ezek, ha az el- lenséges lapoknak hihetni, vérrel 's gyújtogatással bélyegzék utjo- kat Villareálon 's Urbínán keresztül, 's olly vadságokra vetemültek, millyeket csak a' népvándorlás korában olvashatni. — Eguia fő- hadiszállása 27én 's azután folyvást Escoriazában vala.

A' carlositák a' Bidassoán, igen közel a' francia parthoz, egy úszó álgyutelepet állítottanak föl, hogy a' hidat 's az erőse- get megtámadják. Harispe general, kinek meg van parancsolva, hogy illyféle törekvéseket a' francia hátár közelében ne szenved- jen, Nogués generalra bizá, hogy az uszó batteriát foglalja el 's dulja össze. Nogués ezt nyomban, 's a' carlositák erősb ellenáll- sa nélkül, véghez is vivé, noha a' carlositák sokkal nagyobb szám- mal voltak. — Bernelle gen. navarrai főparancsnokká neveztetése

Meer bárót, navarrai ideiglenes al-királyt arra indítá, hogy elbocsátását kérje. — Blanco ur, az adósság-lerovási pénztár igazgatója, ideiglenes pénzügyi ministerré, Aguilera, kinek a titkos társaságokra nagy befolyása van, a ministertanács titkárjává, 's a külügyi tisztség felvigyázójává; Valdes pedig, ki hosszasan Parisban tartózkodott, madridi polit. hirlapok censorává nevezeték. —

A Jorobado madridi lap, melly elmés gúnnyal szokta gyakran üldözni a christinók 's carlositák üres győzdelmi énekeit 's dicsekvéseit, következő fölszámítását adja azoknak: a háboru kezdete óta, tehát 1833tól 1836 apriljeig a christinók tudósítási szerint 280,535 carlosita maradt a csatamezőn, 54493 elfogatott, 's 80,000 fegyver foglaltaték el. Ez idő alatt 546 ütközet történt, mellyekben a carlositák 343szor teljesen 's 203szor részletesül verettek meg. — 1834 szeptembere óta Onateben megjelenő carlosi tudósítások szerint ellenben, a carlosiak ez idő óta 80 győzdelmet nyertek a christinókon, 's ezeknek 157,874 emberét ölték meg, 39,618at fogtak el, 41,422 átszökött a carlositákhoz 's 89 álgyu maradt ezek kezében!!

Mendizabal ur elbocsátásáról némely anecdoták keringnek, mellyekből ennek ministeri elbizottsága pöffszkedik elő. Baráti kérték őt, hogy álljon el kívánataitól, t. i. hogy Quesada 's a t. elbocsátassanak 's béküljön ki a királynéval; ő pedig ezt válaszolá: én véleményemhez ragaszkodom, ha a királynéval; ő pedig ezt válaszolá: én véleményemhez ragaszkodom, ha a királynéval térde hullva kér is ellenkezőre. Továbbá beszélik, hogy midőn a királynének benyújtá lemondását, így szóla: a jelen körülmények egészen hasonló azokhoz, midőn X Károly koronáját veszté. A királyné élénken felele: nem, édes minister ur, épen nem! hogy X. Károly koronáját veszté, annak oka csupán az volt, hogy illy rendelményeket irt alá, millyeneket Ön velem most alá akar iratni. — A kívándorlások igen gyakoriak Spanyolországból; Bourdeauxba igen sok megijedt család menekszik.

D. Carlos máj. 24én villafrancai főhadiszállásán egy kir. rendelményt bocsáta ki, melly által elesett vitéz fővezére Zumalacarre-guy Tamás családját Spanyolország első rendű grandjai közé emeli, 's grófi czímmel és „duque de la Vitoria“ melléknévvel ruhazza fel. A grandi méltóság és cím férfi örökös hiányában a megholt legidősebb lányára, Ignacia donnára 's ennek gyermekeire, 's ezek kiholtával donna Jozefára, végre a legifjabb donna Micaelára megy által. Zumalacarre-guy özvegye pedig egyazon rendelmény által Maria Louisa királyné nemesasszonyi rendje czímmel ékesítetik. —

PORTUGÁLIA.

Ficalho marquisné herczegnévé nevezeték. De ennél sokkal fontosb azon egész Lissabon-szerte terjengő hír, melly az ország jövőndő békéjére tetemes befolyásu, hogy t. i. a királyné, Shakspearrel szölván, oly állapotban van, millyet férjeiket szerető menyecskék kívánnak. Így tehát a portugál nemzet rendes thronöröklésre számolhat, 's a királyi házzal rokon család (Loulé marq.) merész reményei megcsalatoznak. Ficalho marquisné hgnévé emeltetését is e szerencsés történet következtetésének mondják. — Eco és Farol hirlapok egy e' czélra kinevezett jury által elnyomattak. — Legujabb társaság alakult Portugáliában az országutak, hidak és hajózás javítására, mellynek tőkét 100 ezer foat sterlingre becsülik, 's 25 részvényesi vannak.

A kormánylapok örvendve hirdetik d. Manuel Soares elfogatását, kit ők a migueli guerillák főnökének mondanak. — Ugy látszik azonban, hogy ez állítás alaptalan, mert Soares már 75 évű ember, 's öregsége bajosan engedné neki, hogy guerillavezér lehessen. De két fia valóban guerillák közt van, 's hihető, hogy fiai vétek miatt büntetik a vén apát; ez azonban aligha fogja a fiukat szelédobb indulatra bírni. —

A pénzügyi szükség folyvást oly nagy a portugál udvarnál, hogy a civillistát hónapoként csak váltólevelekben fizethetik, mert kész pénz nincs. A ministerség zavarodása oly nagy, hogy aligha fog sokáig fenállhatni. Terceira herczeg egészen visszavonta magát attól, 's Saldanha, kinek örömet adnák Terceira helyét, csak oly föltétel alatt akarja ezt elfogadni, ha szabad leend neki mintegy 60 tisztelet nyugalmazni. Hasonló körülmény buktatá meg néhány hónap előtt Carvalho és Saldanha ministeriumát. Különös, hogy a seregnél csak két párt van, u. m. miguelisták és revolutzio baráti, úgy hogy a kormány a hadi erőben nem védét 's gyámolat, hanem ellenségét látja. A cortes megnyílásától nagy következtetéseket várhatni.

Lissaboni legujabb hírek szerint a belügyi minister az éjszakai megyékben több polgári tisztviselőt letett hivatalából, 's helyeiket biztosabbakkal tölté. A követek érkeznek a tartományokból. Több migueli tiszt Galiciába akart szökni az ottani carlositákhoz, de utközben elfogatván visszahozatott. A királyné 's férje Cintra kastélyban szándékoznak nyáron át lakni.

TÖRÖKORSZÁG.

A Morning-Chroniclenak Konstantinápolyból majus 4röl ezt írják: „Kétségtelen kütföbül tudva van, hogy Bukarestből tudósítás érkezett, melly a mostani ünnepléseket elkomoríthatná. — 32 ezer orosz lépett Murawieff alatt Szilisztriába, a helyett, hogy belőle az eddigi órség kitakarodott volna. — Mig e' kedvetlen 's nyugtalanító hírek bolygatják a közbéke hiedelmét, azalatt

valóban közel is volt az a felbontatáshoz. — Mire következő eset adott alkalmat. — Bizonyos Churchill nevű britt kereskedő vadászaton Konstantinápolytól nem messze akaratlanul egy török gyermeket megsértett néhány göbecsesel (seréttel). A gyermek szörnyü sikoltása egész csoport embert csodított össze, kik az angolt elfogván gyalázatosan meg botozták, 's így megkínözva 's rongálva a helybeli előjáróság elibe hurczolták. Ez ujra megbotoztatá őt, 's a scutarii kormányzóhoz viteté; ki őt hasonló rozsb bánás közt vasra vereté, ámbár az angol követség hathatósan ellenmondott, 's Churchillnek kibocsátását sürgette. A dolog annyira ment, hogy az angol gályára itélték, 's még a szultán sem akart hajlani Ponsonby lord előterjesztésére. Végre azzal fenyegetőzött a britt követ, hogy kormányához irand, 's attól utasítást várand e' fontos dologban, minthogy illy bámásmód idegen alattvalóval nem csak a nemzetek jogát sérti, hanem még a két birodalom közt fennálló szerződések ellenére is van, mellyeknél fogva tilos angol alattvalót idegen bíróság által itéltetni meg. Mivel azonban Ponsonby látta, hogy ezen fenyegetőzése sem indítá meg a szultánt, addig is, míg utasításai elérkezendnek, utlevélét kívánta, 's már készülteket is tett Konstantinápolyt elhagyni. Ekkor Ausztria, Francia-Porosz és Oroszország képviselői közbeveték magokat a portánál, 's végre rá is bírák, hogy engedett az angol követ kívánatának, és szabadon ereszteté a fogoly angol kereskedőt. Minélfogva Ponsonby megmaradt ugyan helyén, de szembetünő elégtételt kíván, 's névszerint a reis-efendi letételét sürgeti, mert ő volt az, ki a fenálló szerződések megvetésével az angol alattvaló fogva tartatását parancsolta, sőt annak gályarabságra küldetését is meghagyta. Ponsonby tenni ezt annál szükségesebbnek hitte, minthogy valamennyi Konstantinápolyban lakó angol kereskedő oda nyilatkozott, hogy készebbek ottani kereskedésökkel egészen fölhagyni, 's Konstantinápolyból elköltözni, mint jövedőre a török hatóságok önkényének kitéve maradni. A szerencsétlen angol ugyan szabadon bocsátatott; de mint említeték, Ponsonby ezzel nem elégvélvén meg azt kívánja, hogy a minister letétesse. Bizonytalan meg fogja e azt tenni a szultán; de Ponsonby szilárd nyelve megriasztá őt 's mivel a többi képviselő is pártolta, hihetőleg nem lesz tanácsos egyebet tennie, mint engednie. A dolog igen fontos, 's akármiképen végződik is, fesszenébe fogja hozni a divánt. A megsebesült gyermek időközben meghalt. Mellözve azonban, hogy a portának nincsen joga idegen alattvalót megítélni 's büntetni, a véletlen és szándéktalanul elkövetett ölés még sem érdemle oly szörnyü büntetést, minőt a török hatóságok az angolra róttak, több ízben iszonyu vadsággal meztelenül megbotoltatván őt. Közönségesen hiszik, hogy ha a porta az angol kereskedőt tovább is fogva tartotta volna, a britt kabinet bizonyosan oly rendszabályokhoz vala nyulandó, mellyek a közbékét hihetőleg felbonthaták.

LENGYELORSZÁG.

Az ország kormányzója a varsói katonai kormányzó tudósításából, 's a törvényszéki ügyek menetéből azt tapasztalá, hogy a fővárosban sok olyan találkozik, kiknek rendes dolguk nincsen 's idejüket henyéléssel 's kóborlással töltik, e' mellett pedig élelmőket mindenféle törvénytelen módon, névszerint csalás és lopás által szerzik 's ebből egész keresetmódot csinálnak; úgy szinte azt is, hogy ezek közül többen hasonló vétségekért már több ízben meg is voltak büntetve, ennek daczára mindazáltal előbbi vétkecs életmódjukra tértek vissza, sőt egész tolvaj-csoportokat alakítanak, mellyek ellen a rendőrségi szabályok már elégtelenek; ennélfogva ezen legfelsőbb hatóság egy harmad rendű börtönt határozott Modlin várbán, hova mindazok el fognak vitetni, kik lopásért kétszer bűnhődtek már 's a rendőrség által ismét e' vétken kaptak. E' börtönben a foglyok láncz nélkül vármunkát fognak tenni 's munkájokért szintolly fizetést nyerendnek, mint a fogadott szabad napszamosak, 's bérükből levonván a tartási és ruházati költséget, a többi maradék félretéttetik, és nőjeik vagy gyermekeik segedelmiére fordítatik; ha pedig nincsen családjok, kiszabadulásukig eltéttetik. Meg nem szabadulhatnak pedig három év előtt, 's akkor is csak úgy, ha jobbulásukról meggyőzendik az előjáróságot. — Az orosz czár legujabb parancsánál fogva a grochowi soromp moszkainak, a golendzinowi pedig sz. péterváriának rendelték ezentul nevezetni. —

Gabonaár Pest 's vidéki városink piaczin; pozs. mérője váltó gar.

	buzs	kétszer.	ross	árpa	szab	kukur.	kőles
máj. 28én Győr	100—85	77—66	66—63	52—40	39—36	68—63	72—67
jun. 4én Miskolc	100—92	82—80	64—60	47—43	30—25	60—55	130—123
„ 31én N. Beeskerek	90	55	—	30	30	45	40
„ 4én Pécs	65—60	50—45	45	—	45	30	40
„ 7én Debreczen	110—90	70—65	50—40	50	40	55—45	63
„ 9én Mosony	120—82	64—52	64—54	54—47	40—33	60—57	—
„ 9én Losoncz	100—80	—	66—50	45—40	25	—	—
„ 10én Uj-Bocso	100—90	85—65	—	27	32—30	45—40	—
„ 11én Szeged	80—75	60	50	40	40	50	50
„ 17én Pest	100—90	70—66	50—43	49	38—34	—	57—46

Pénzkelet: június 15kén: 5 pCtes atantakó. 101; 4 pCtes: 99 15/32; 3 pCtes: 75 1/10; 1821iki: 219 7/10; 1834iki: — 571 1/4; magy. k. udv. kamrai 1 3/4 pCtes. 48. Bankrészeny 1374 4/5.
Dunavíz állása: június 16kán 7' 11" 9" — 17kén 8' 2' 9" — 18kán 8' 8' 6"

Olcsó magyar könyvek!

Hartleben Konrád Adolf pesti könyvkereskedőnél, vácz-
utczában, a' hét választó' irányában megjelent:

Jeles orvosi segéd könyvek,

mellyek a' hozzá mellékelt árért szereztethetnek meg.

Tanácsadó mind azokra nézve, kik az aranyérben kisebb vagy nagyobb mértékben szenvednek. Itt előadatnak azon véd-rendszabások is miként óvhatja magát kiki e' közönségesen elterjedt nyavalyától, és különös tekintetbe vétetnek a' vele rokon bajok is, úgymint a' rosz emésztés, has belrészeinek dugulásai és hypochondria. Dr. Richter F. szerint németből fordítva Horvát József által. Ára csinosan füzve 36 kr.

Dr. John Floyer a' hideg víz derék munkálatjairól az emberi test erősítésére és számos nyavalyák' elhárítására, de főképpen a' köszvény, gyomorhajok, fejfájás, aranyér, benutság ellen 's a' t. Egy töldalékkal: az eczet' és téj' gyógyerejéről. A' második javított német kiadás szerint magyaritá Dr. H^o J^o Boritékba füzve 30 kr.

Beaumont', Lioni Sérorvos' és Kötőlékész értekezése a' sérvekről, egy új gyógyító móddal együtt, melly szerint a' sérveket gyökeresen meg lehet gyógyítani. A' magyar Seborvosok' kedvéért fordította Pólya József. Boritékba füzve 40 kr.

A' bujakórság vagyis vénusi nyavalya, a' maga egész kiterjedésében és formájában. D. Vendt János szerint németből ford. Horváth József. Csinos boritékba füzve 1 fl. 20 kr.

A' testi gyermeknevelés' megjobbítására szolgáló javulatok az első élet-szakaszokban némelly makacs és hirtelen megölő betegségek, ártalmas szokásoktól, visszaélésektől, és veszedelmes ruházatoktól védő intésekkel együtt, a' kezdő anyák' számára Dr. Gölis L. Antal után németből fordítá a' második kiadás szerint Horvát József. Boritékba füzve 54 kr.

A' helyes emésztésnek és a' has bajaitól való megmenekedésnek mestersége. Szükségben segítő közhasznu gyakorlati könyv Vaillant F. francia doctor szerint saját észrevételeivel töldva. Németből magyaritá Lencsés J. Antal, hajdani oktató. Kötve 40 kr.

A' ki mind a' hatot együtt megveszi, fizet
4 ft. 46 kr. helyett 1 ft. 30 kr.

Betegekre és szenvedőkre nézve, kik orvosoktól távol élnek és gyors segítségre szorulnak, több betegségi esetekre nézve gyógyszereket találhatnak. De az egészség' fentartására nézve is tanács adatik itt, mellyeket ha követünk, nehéz szenvedéseket kerülünk ki, 's több dénár marad meg erszényünkben, mint a' mennyit kiadunk e' könyvekért.

Heckenast Gusztáv

magyar és külföldi könyvkereskedésében
(Pesten vácz-utczában 39dik szám) épen most jelentek meg
és találhatnak:

Növény tudomány

Magyar latin

Füvésznyelv és Rendszerisme.

Orvosok, gyógyszeresek, kertészek 's kiváltképpen

a' füvészetet tanító nélkül tanulni

a karók számára

írta
V A J D A P É T E R.

VIII nagy réztáblán 368 ábrázolattal.

nagy 8adrét Pest 1836 csinos boritékba füzve

ára 2 frt pengő pénzben.

A' növénytudomány kellemét minden nemü, koru és rangu emlerek előtt, annak becsét és hasznát mind az orvoslásban, mind a' mesterségeknél és gazdaságnál senki sem tagadja, sőt, a' többség véleménye szerint a' természeti tudományok minden ága között, a' fűvésztan a' legkedvesebb és leggyakorlottabb. Nagyon lehet csudálkozni pedig, hogy mind e' mellett is magyar fűvészkönyvünk csak egy van, melly ezelőtt 29 évvel jött napfényre 's azolta követőt nem ismert, sem sarjadékokat nem bocsáta magául. Diószegi és Fazekas, magok idejében, bámulva lepték meg a' közönséget, 's többet tettek, mint a' mennyit első mozdításra, bár kitül lehet várni. Azonban új fűvész munkára nagy szüksége van ma ismét a' magyar közönségnek, részint az Említettek fűvészkönyve ritka lévén már, részint, mivel 1807 oltá a' fűvésztan, nem különben mint a' magyar nyelv, nem csekély előlépéseket tön. Ezen sükségen segíteni akarva lépek én elő növénytudományom két első részével, a' mivszótanával t. i. és a' rendszerismével, mellyek a' fűvésztan theoriájának leglényegeseb részei, mellyekről a' gyakorlati részre nyomban átléphetni. A' mivszótanában segéd-forrásokul használtam a' magyar fűvészkönyvet 's Pólya doctor ur „természettudományi mivszótárát,“ melly még kéziratban van de az említett orvos ur szívességébül velem közölteték, s' munkámnál nagy segedelmet, hasznót és könyebbitést ada, kinek itt ezennel nyilván kijelentem köszönetemet. Latin forrásaim pedig Bischoff 's a' szerinte dolgozott t. Sadler ur, — a' pestvármegyei viránynak nagyérdemü szerzője, — Otto Károly és Willdenow voltak, melly utolsónak Link kiadta munkáját használtam. — A' rendszerisménél Otto, Willdenow - Link, Lindley és Curtius Sprengel munkáit vettem vezérül ez utolsót Linné rendjeinek meghatározásánál. Kiadandom e a' növénytudomány többi részeit, az a' közönség részvételétül 's némüleg körülményeimtül is fog függensi, mellyek e' munkának kedvezhetnek vagy azt el is tiltandhatják. Szándokom azonban van a' munka folytatására, legalább a' fűvészkedésre helybeli előmenetelemet, ha megérdemlendi, közhasznuvá iparkodom tenni.

2) **Uj fürdő-intézet.**

Alulirttak folyó 1836ik eszt. június 19kén vásárnap nyitják meg Budán krisztina-városban fő utca 324ik szám alatt, a' város majorjával által ellenben a' cs. k. szabadságos Szartorius-fürdő készületekkel ellátott új fürdő intézetet (Berlin Városához) 's a' tisztelt közönség becses látogatását kikérik. Többet a' kiragasztandó lapi jelentésekben. Szartorius és Társa. (3)

3) Tek. Tolna vmegyében keblezett Bölcse és Madocsa közbirtokos uraságai részéről közhírré tétetik, hogy f. eszt. auguszt. 15ikén délutáni 3 órakor tek. Tahy Ádám közbirtokos ur házánál az alább következő kir. haszonvételek árverés útján a' legtöbbet ígérőnek 3 egymásután következő esztendőre haszonbérbe kiadandók lesznek, u. m. Bölcse helységben a' nagy mézárszék, korcsmák bor-, ser-, pálinka méréssel, jól készült épületekkel és hozzá tartozó sessiókkal együtt; — a' dunai halászat a' Madocsa helységben levő tavakkal együtt; méz-égetés, talp-kereskedés; ugyan Madocsa helységben a' bor-, ser-, 's pálinka mérés, mézárszék a' Dunamentében 2 csárdával együtt. Melly fen nevezett napra és helyre a' bérleni szándékozók bánatpénzzel fölkészülve illően meghivatnak.

2) **HIRDETMÉNY.** A' nagymélt. magyar kir. udvari kincstári tanács hegyes rendelkezésénél fogva, a' kir. koronai Tiszán inneni szabad kerület tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a' fen érintett kerületben keblezett Okanizsa, Zenta, Ada, és Óbecse mezővárosokban, ugy szinte Martonyos, Moholy, Petrovoszello, Turia, Földvár, és Sz. Tamás helységeken levő kir. haszonvételek, ugy mint, a' bor, pálinka, és ser-mérés, mézárszék, továbbá az ugy nevezett kozarék, vagy is az őszi hónapokban a' juh-hús vágása, és kimérése; a' Tiszában, tavakban, és Ferencz-csatornában

való halászat, a' nadály- (piócza) fogás, az országos vásárokon a' helypénz-szedés, és ugyan ezekben az italok mérése, a' folyó 1836ik eszt. novemb. 1ső napjátul kezdve, három, a' ser-mérés pedig hat egymás után következő esztendőre ugyan e' folyó eszt. július 6án Ó-Becsén a' kerületi tanácsházban reggeli órákon tartandó nyilvános árverés útján haszonbérbe fognak kiadatni. — Mind azok, kik ezen haszonvételek árverésében részesülni akarnak, kötelesek lesznek vagyonaik állapotját hiteles tanúság által bemutatni, és a' bérbe kivenni kívánt haszonvételekhez arányzott bánatpénzt előre letenni, a' többi föltételek, a' kerületbeli irnok, ugy szinte a' pénztári hivataloknál előre is megtudhatók. (3)

1) A' nm. Helytartó-tanácsnak f. eszt. april 5kén 13,222 sz. a' rendelkezéséből a' magy. kir. Egyetemhez tartozó Duna-Földvár m. városának, és ennek mintegy 24,000 holdra terjedő határjának fölvétele és fölmérése elhatározatván: ennek következtében azon földmérő urak kik e' munkát fölvállalni szándékoznak, fölszólítatnak, hogy a' fizetendő díj és egyéb föltételeik iránt adandó 's a' nm. magy. kir. Helytartóságnak beküldendő nyilatkozásukat, a' Pécsvárad kerületi urodalmak főtisztjének Pécsváradra, a' f. eszt. auguszt. utolsójaig okvetetlen beadják, a' kinél és a' földvári tisztségnél az urodalmi előleges szerződési föltételek mindenkor megtekinthetők. Földvár június 13. 1836. (3)

2) **DEBRECZENBEN.**

Egy elég nagy, kőmateriaából épült, és alkalmas helyen fekvő vásári kunyhó, egy lakásra alkalmas szobával együtt, most a' jövő és minden következő vásárra kiadandó, vagy szabad kézből eladandó is. Bővebb tudósítást vehetni Pesten nagyhidutczában 643ik szám alatt, Eger házában Ritter Sándor hites ügyvéd urnál. (3)

A' hon' minden hiteles könyvvarusánál megszerezhet-
ők, 's Budapesten Hekenasztnál, Kolozsváron
Tilschnél megrendelhetők: áruk ezüst p.

P A Z A R D I.

Irta Stancsics Mihál. Kolozsváron. 1856. 12. rét. 209
lap. Szép papirosan egy czimképpel ára 2 for. Velinen 2 fl.
20 kr. Ajánlva van a' zsidóknak tiszta morályi szeretetből.

Kritikai értekezések.

Különös tekintettel a' magyar tudományos társaság'
munkálatira. Irta Stancsics Mihál. Pesten és Kolozsváron.
1855. 12. rét. Két kötet ára 1 for. 56 kr.

Foglalat: I. köt. Előszó. A' budapesti magyar játé-
szin' megalapítása ügyében megjelent vélemények megité-
lése, a' tudományos társaság' jutalmát kinyeré, de ki ér-
demlé. A' kritikai és irói műveltségről. A' t. társaság'
nyelvszabályira bírálat. A' kritikai lapokra észrevételek.
II. köt. Előszó. A' tudományos társaság' Évkönyveinek el-
ső kötetére bírálat: Első rész czél, az egyes ember és
társaság czélja; Második rész, eszköz a' célhoz. Ritkaság-
ok. Toldalék. Imádság.

R É N Y K É P E K.

Irta Stancsics Mihál. Pesten és Kolozsváron 1855. 12.
rét. III. kötet ára 2 for. 24 kr.

Foglalat: I. köt. Mezősi és nevelési módja, vagy a'
középszerüség boldogság. Három levél Dezsőnek. Nap-
számos. II. köt. négy levél Ninának. Czeli, mint boldog
nevelőatyja. III. köt. Laura, vagy a' józanész és elvek sze-
rint neveltetett lány.

Az elsőrül nem szól semmit, a' másodikat minden
tudósnak sőt tudákosnak is, a' harmadikat pedig minden
szülőknek tiszta lélekesméreletesen és szerény meggyözödé-
ből maga ajánlja a'

szerző.

6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

ét és
sőbb.

(8

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30